

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 17 . marta 2022.godine
Br. ref.:RK 1964/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI133/21

Podnosilac

Zenel Rrahimi

**Zahtev za ocenu ustavnosti
presude Vrhovnog suda Rev.br. 11/2019
od 21. decembra 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtev je podneo Zenel Rrahimi, iz sela Orlane, opština Podujevo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Podnosioca zahteva zastupa Flutra Hoxha, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev.br. 11/2019, od 21.decembra 2020. godine, kojom je odbijen zahtev za reviziju podnosioca podnet protiv presude Ac.br. 2553/14 Apelacionog sud 16.oktobra 2018. godine.
3. Osporena presuda Vrhovnog suda je uručena zastupniku podnosioca zahteva 06.maja 2021. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, kojom se navodno, podnosiocu zahteva povređuju prava i slobode garantovane članom 24 [Jednakost pred zakonom], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 54 [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6 stav 1 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u dalje tekstu:EKLJP).
5. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda (u daljem tekstu:Sud) da održi javnu sednicu saslušanja.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 15. jula 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev sudu.
8. Dana 26. jula 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bajrama Ljatifića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, (predsedavajuća), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
9. Dana 12. avgusta 2021. godine, Sud je obavestio pravnog zastupnika podnosioca zahteva o registraciji zahteva, i kopiju registrovanog zahteva prosledio Vrhovnom sudu.
10. Istog dana, Sud je od Osnovnog suda u Podujevu (u daljem tekstu:Osnovni sud) tražio da mu dostavi dokaz kada je osporena presuda Vrhovnog suda uručena podnosiocu zahteva ili njegovom zastupniku.
11. Dana 30.avgusta 2021.godine, Osnovni sud je poslao dokaz koji potvrđuje, da je osporena presuda uručena zastupniku podnosioca zahteva 6.maja 2021.godine.

12. Dana 20. januara 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo je Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

13. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva bio radnik Kosovske energetske korporacije – Divizija mreže – Distrikt u Prištini (u daljem tekstu KEK). Ugovor koji su zaposleni potpisivali sa KEK-om ih je obavezivao da svi radnici moraju da imaju registrovane satove (merače) utroška električne energije na svoje ime.
14. Dana 13. avgusta 2010. godine, prilikom kontrole od strane ekipe Departmana za posebne zadatke KEK-a, utvrđeno je da merač struje br. 62244598, koji je bio registrovan na ime podnosioca zahteva *“nije bio u dobrom tehničkom stanju zbog oštećenih državnih plombi. Zbog čega je merač poslao u Centar za kalibraciju, gde je utvrđeno „da je merač struje zloupotrebljen (manipulisan) tako da mu nedostaje jedna državna plomba dok je druga plomba presečena, sa vanjske strane gde se stavlja zavrtanj za plombiranje koji je slomljen (desna strana), staklo merača struje je promenjeno i brojač merača struje je manipulisan, ima tragova ogrebotina brojeva u brojčaniku“*.
15. Shodno tome, dana 17. decembra 2010. godine, KEK je doneo obaveštenje-br. 265, kojim je obavestio podnosioca zahteva, da mu je otkazan ugovor o radu, *“zbog teškog lošeg ponašanja – 1. krađa, uništenje, oštećenje ili neovlašćeno korišćenje imovine poslodavca; 2. ponašanje veoma teške prirode nakon koje bi bilo nerazumno da se očekuje dalji nastavak radnog odnosa – propisane članom 11.3 (b) i (d) Uredbe osnovnog zakona o radu na Kosovu [...]“*.
16. Iz spisa predmeta proizilazi, da je KEK, pokrenuo i krivični postupak protiv podnosioca zahteva pri Osnovnom sudu, koji se završio 30. aprila 2013. godine, kada je Osnovni sud doneo rešenje, kojim je odbacio krivičnu prijavu protiv tužioca, uz obrazloženje, *“da on nije počinio krivično delo krađe iz člana 252 stava 1 KZK-a“*.
17. Dana 24. decembra 2010. godine, podnosilac je podneo zahtev br. 6694, Izvršnom direktoru divizije mreže KEK-u, u kome je tražio ponovno razmatranje obaveštenja o prekidu radnog odnosa br. 265.
18. Dana 07. februara 2011. godine, odlučujući po zahtevu podnosioca o razmatranju odluke br. 265, Izvršni direktor divizije mreže KEK-u, je doneo odluku br. 948, kojom je odbio kao neosnovan prigovor podnosioca zahteva. U odluci br. 948, između ostalog stoji;

„Razmotreći podneseni prigovor kao i dopise prema ovom predmetu, Arbitar-Izvršni direktor Div. mreže je utvrdio da: ono što je navedeno u zahtevu je neosnovano, jer bez sumnje je utvrđeno postojanje povrede obaveza rada: ponašanje veoma teške prirode, nakon koje bi bilo nerazumno da se očekuje dalji nastavak radnog odnosa – propisane članom 11.3 (b) i (d) Uredbe osnovnog zakona o radu na Kosovu i teških povreda –krađa bilo koje imovine na radu ili imovine EKK-a, uključujući

krađa električne energije- iz člana 8.14 (a) Uredbe rada za Distrikte EKK D.D.“

19. Podnosilac zahteva je pred Osnovnim sudom pokrenuo parnični postupak u cilju poništenja odluke br.948 Izvršnog direktora divizije mreže KEK-a od 07.februar 2011. godine. U zahtevu za poništenjem odluke, podnosilac zahteva je dostavio i rešenje Osnovnog suda od 30.aprila 2013. godine, kojim je on oslobođen krivične odgovornosti za *“počinjeno krivično delo krađe iz člana 252 stava 1 KZK-a“*.
20. Pored toga, u zahtevu Osnovnom sudu, podnosilac je naveo,

„Da je on 2005. godine prijavio sporni električni sat na njegovo ime, pošto je njegov brat Sh Rr dugovao za struju 800 evra i najlakši način da se vrati ovaj dug je bio da se tužiocu prekinu-oduzimaju preko mesečne plate. Kuća je bila kuća zajednice i bila je vlasništvo njegovog brata . Kategorično poriče bilo koju zloupotrebu uz konstataciju da je manipulaciju izvršio sin njegovog brata, F. Sh. R bez njegovog saznanja. Kuća gde je instaliran merač struje je i evidentirana u ime mog brata. Od 2005 godine, merač struje je prešao na ime podnosioca , jer je brat ostao bez posla. U 2009 godine, navodi da je premešten u Podujevu, i od tada stanuje kod njegovog strica stoga, traži od odluka ponisti“.
21. Posle održane raspravne sednice, dana 13.marta 2014. godine, Osnovni sud je doneo presudu C.br.51/2011, kojom je; *„u tački I. poništila kao protivzakonitim obaveštenje tužene o otkazu ugovora o radu tužioca br.265, od 17.12.2010. godine, i odluku br.498, od 09.02.2011. godine, kojom je tužiocu odbijen prigovor, u tački II.Obavezala tuženu da podnosioca zahteva vrati na radno mesto, u tački III. Obavezala je tuženu da tužiocu nadoknadi lične prihode za radno mesto „Električar mreže“ od dana otkaza 17.12.2010. godine, sve do njegovog povratka na radno mesto.“*
22. U obrazloženju presude Osnovnog suda stoji: *[...] optuženi, ovde tužilac je oslobođen tužbe za delo zbog kojeg je izbačen iz posla u disciplinskom postupku kod tužene, jer je dokazano da optuženi, ovde tužilac, nije počinio krivično delo za koje se teretio i isteran s posla. Stoga, na osnovu gore navedenim razlozima, i na osnovu člana 80 stav 1 pod stav 2 Zakona o radu, odlučio je kao u tačkama I, II i III izreke presude.“*
23. Tužena (KEK) podnela je žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda C.br.51/2011, navodeći bitne povrede odredaba ZPP-a, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja kao i pogrešne primene materijalnog prava.
24. Dana 16.oktobra 2018. godine, Apelacioni sud je doneo presudu Ac.br.2553/2014, kojom je odobrio kao osnovanu žalba tužene Energetske Korporacije Kosova – EKK-a, preinačio je presudu Osnovnog suda C.br.51/11 od 13.05.2014. godine, i odbio je tužbeni zahtev podnosioca.
25. U obrazloženju presude Apelacionog suda stoji;

„Prvostepeni sud u pobijanoj presudi je pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno je primenio materijalno pravo, kada je odlučio kao u izreci pobijane presude, poništavajući odluke tužene o otkazu radnog odnosa, ocenjujući da tužilac nije počinio teške povrede radnih dužnosti, na osnovu krivične presude, ali ovaj sud ocenjuje da neovlašćeno korišćenje električne energije je u trenutku kada merač struje, u ime tužioca, nije bio ispravan, činjenica koja je utvrđena zapisnikom br.431753, od 13.08.2010. godine, potrošača Zenela Rrahimi, u meraču struje 62244598, sastavljen od EKK-a, na osnovu kojeg je utvrđeno da merač struje nije imao urednih distributivnih plombi, koje je mogućnost zloupotrebe imovine tužene i dovoljni osnov da mu se ukine radni odnos, budući da tužilac u trenutku kada je registrovao merač struje u njegovo ime preduzeo je i odgovornost, i trebao je da ga održava i da prijavi tuženu za bilo koju oštetu, ovu obavezu je preduzeo i na osnovu člana 19, ugovora o radu.

Oslobođenje od krivične odgovornosti, ne podrazumeva nužno oslobađanje od disciplinskog postupka, jer disciplinske povrede ne moraju svakako biti krivičnog karaktera, ali dovoljno je da takve povrede predstavljaju povredu dužnosti, i koji su dovoljni razlozi za otkaz radnog odnosa, kao što je u ovom slučaju, bez potvrđivanja krivične odgovornosti.“

26. Dana 03.decembra 2018. godine, podnosilac zahteva podneo je zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog Ac.br.2553/14 od 16.oktobra 2018 godine, navodeći bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava.
27. Tužena (KEK) je dala odgovor na reviziju, kojim osporava sve navode iz revizije, sa predlogom da Vrhovni sud odbije reviziju kao neosnovanu.
28. Dana 21.decembra 2019.godine, Vrhovni sud je doneo presudu Br.Rev. 11/2019, kojom je odbio kao neosnovan zahtev za reviziju podnosioca zahteva izjavljenu protiv presude Apelacionog suda Ac.br.2553/14. U obrazloženju presude Vrhovni sud je konstatovao:

„Apelacioni sud je pravično primenio materijalno pravo kada je preinačio presudu prvostepenog suda, odbijajući tužbeni zahtev tužioca kao neosnovanim, za koje je dao dovoljno razloge koje prihvata i Vrhovni sud.

[...] sud je sa pravom zaključio da teška povreda dužnosti ne mora nužno predstavljati krivično delo. Građanska odgovornost i odgovornost radnika na poslu i u odnosu na rad je oštrija od krivične odgovornosti. S tim u vezi je i pravo poslodavca u smislu člana 11.2 Osnovnog zakona o radu (Uredba UNMIK-a 2001/27), da u jednostranom načinu raskine ugovor o radu sa zaposlenikom u slučaju ako utvrde da njegovo ponašanje šteti materijalnim– finansijskim interesima kao i reputaciju poslodavca. Tužilac u ovom slučaju je odgovoran jer je znao da se merač struje evidentira u njegovo ime, i u slučaju ako je ovaj merač struje koristio sin od njegovog brata, on je omogućio drugoj osobi da je koristi i time on je izgubio mogućnost da kontroliše ako ta osoba ispravno (legalno) koristi ovaj merač

struje ili ne, tako da je došlo do neovlašćenog iskorišćavanja imovine poslodavca (električne energije). U situaciji kada je tužilac, zaposlenik tužene, postavlja se pitanje: da li on za ovo snosi samo građansku odgovornost ili istovremeno krši i dužnosti rada? Vrhovni sud drži stav da odgovornost tužioca je građanska dužnost i dužnost rada, budući da je on u to vreme kod tužene vršio dužnosti električara, i da je on znao ili je trebao znati da merač struje koji se evidentira u njegovo ime može samo on koristiti u njegovom domaćinstvu a ne neka druga osoba, i da bilo ko da ga je koristio, on je odgovoran za oštećenje merača struje koji omogućava zloupotrebljavanje ili korišćenje električne energije.“

Navodi podnosioca

29. Podnosilac zahteva navodi, da su mu Apelacioni i Vrhovni sud svojim odlukama povredili prava i slobode garantovane članom 24 [Jednakost pred zakonom], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 54 [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i članom 6 stav 1 EKLJP.
30. Međutim u cilju razjašnjenja svojih navoda o povredi pomenutih članova Ustava i EKLJP, podnosilac zahteva jedino pruža određena objašnjenja u vezi sa povredom člana 31 Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP, i to u odnosu na **i)** pravičnost sudskog postupka, **ii)** ravnopravnost stranaka u postupku, kao i **iii)** dužini trajanja sudskog postupka pred Vrhovnim sudom.

i) U prilogu pravičnost sudskog postupka, podnosilac zahteva navodi da je, *“Apelacioni sud presudom Ac.br. 2553/14 od 16.10.2018. godine, preinačio presudu prvostepenog suda, sa obrazloženjem da u pogledu donošenja odluke prvog stepena, nije bilo zakonskog nedostatka i kršenje prava radnika i da merilo nije imao plombu stavljen u predviđen način. Apelacioni sud nije uzeo u obzir činjenicu da je merilo samo bilo na ime tužioca, dok je isto u posed imao njegov brat. Celo ovo činjenično stanje kao i pitanje odgovornosti je na potpun način utvrdio krivični postupak vođen prema presudi P.br. 36/2011 od 30.04.2013. godine, presudom kojom je tužilac oslobođen i proglašen nevinim za krivično delo krađe. Ova presuda je postala konačna 16.07.2013. godine. Dok, su začudno Apelacioni sud kao i Vrhovni sud zaključili da je poslodavac s pravom prekinuo ugovor o radu sa zaposlenom, smatrajući da su radnje tužioca ozbiljno kršenje radnih dužnosti”.*

“Vrhovni sud nije ušao unutar okvira preispitivanja napadnute presude i nije uzeo u obzir greške u prihvatanju i utvrđivanju dokaza o određivanju odgovornosti podnosioca zahteva [...]. Zakon o parničnom postupku Republike Kosova je obavezao Vrhovni sud, da pažljivo studira važne dokaze od uticaja, da studira koje su pravne materijalne norme prekršene i zatim da donosi meritornu i uverljivu presudu, a sto on nije uradio”.

ii) U prilogu navoda o ravnopravnosti stranaka u postupku, podnosilac zahteva navodi *„Da je od presude prvog stepena do presude trećeg stepena – Vrhovnog suda, podnosiocu su prekršena prava na pravičan sudski postupak, prekršeno*

je načelo „jednakosti oružja“, jer sud nije konkretno objasnio navode podnosioca. „

iii) U prilogu navoda o povredi dužine trajanja sudskog postupka pred Vrhovnim sudom, podnosilac zahteva navodi;

„[...] rešavanje sporova iz radnog odnosa, koji su ostavljeni u nadležnost redovnih sudova, Zakon o parničnom postupku predviđa nekoliko pravila koja se razlikuju od opštih pravila postupka. Posebna pravila ovog postupka se odnose na prioritet i hitnost za odlučivanje ovih sporova. ZPP je odredio zakonske rokove kao kraće rokove za razliku od opšteg parničnog postupka. Vrhovni sud je zakasnio 2 godine, dok je dao odgovor na uloženu reviziju Rev. 11/2019 (Revizija podneta sudu 03.12.2018. godine – Radni spor), od tužioca, a odlučeno je od suda tek 21.12.2020. godine, pune 2 godine kasnije.

[...] podnosilac zahteva smatra da pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kako se garantuje Ustavom Republike Kosova – član 31, zatim članom 6. EKLjP-a, je prekršeno zbog donošenja nepravedne presude od strane Vrhovnog suda, zbog njegovog čekanja više od dve godine...”.

31. Podnosilac se obraća sudu sa zahtevom; Da usvoji zahtev podnosioca kao prihvatljiv; Da u skladu sa članom 39 Poslovnika o radu Ustavnog suda naloži održavanje sednice saslušanja; Da utvrdi kršenje individualnih prava podnosioca zahteva, u sudskim postupcima pred Apelacionim i Vrhovnim sudom.

Relevantne zakonske odredbe

UNMIK uredba 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu

“Član 11 Prestanak ugovora o radu

Član 11.2

1.2 Ugovor o radu poslavac raskida ako zaposleni ozbiljno povredi obaveze iz radnog odnosa ili ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način.

1.3 U ozbiljne povrede obaveze iz radnog odnosa pripadaju:

(a) neopravdano odbijanje ispunjavanja obaveza navedenih u ugovoru o radu;

(b) krađa, ujedinjenje, oštećenje ili neovlašćeno korišćenje imovine poslodavatelja;

(c) otkrivanje poslovnih tajni;

(d) konzumacija droge ili alkohola na radnom mestu; i

(e) pojavljivanje tako značajne prirode da bi bilo nerazumno očekivati da se

radni odnos nastavi.

[...]”

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane u Ustavu, navedene u Zakonu i dalje utvrđene u Poslovniku.
33. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji popisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

34. Sud dalje takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane u Zakonu. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48 (Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49 (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

35. U pogledu ispunjenja ovih uslova, Sud nalazi da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda Rev.br. 11/2019, od 21.decembra 2020. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe razjasnio osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona i da je podneo zahtev u skladu sa rokovima utvrđenim u članu 49. Zakona.

36. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane u pravilu 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika. Stav (2) pravila 39 Poslovnika propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmatra zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 39 (2) posebno propisuje:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.”

37. Gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a i sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava neprihvatljive zahteve iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je definisano u stavu 2 pravila 39 Poslovnika.
38. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi koji se kategorišu kao „očigledni ili jasni nedostatak povrede“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi, i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a, *Kemmachev protiv Francuske*, aplikacija br. 17621/91, kategorija (i), *Mentzen protiv Latvijske*, Aplikacija br. 71074/01, kategorija (ii) i *Trofimchuk protiv Ukrajine*, Aplikacija br. 4241/03, kategorija (iii)).
39. U ovom kontekstu, kao i u daljem tekstu, kako bi ocenio prihvatljivost zahteva, odnosno u okolnostima ovog slučaja, kako bi ocenio da li je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i odgovarajuće navode podnosioca zahteva, pri čijoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, obavezan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
40. Vraćajući se na konkretan slučaj, Sud podseća da se suština slučaja podnosioca zahteva zasniva na činjenici da je njegov poslodavac KEK, doneo odluke o prekidu njegovog radnog odnosa zbog *“1. krađe, uništenja, oštećenja ili neovlašćenog korišćenja imovine poslodavca; 2. ponašanje veoma teške prirode”*, a koje su donete kao posledica utvrđivanja da je sat (merač) utroška električne energije koji je bio registrovan na ime podnosioca zahteva, zloupotrebljen. Uporedo sa time, KEK je pokrenuo i krivični postupak protiv podnosioca zahteva zbog krađe, koji je završen rešenjem Osnovog suda, kojim je krivična prijava protiv podnosioca zahteva odbačena.
41. Upravo sa tim u vezi, podnosilac zahteva je pred Osnovnim sudom pokrenuo parnični postupak u cilju pobijanja odluka KEK-a o prekidu njegovog radnog odnosa, smatrajući da je sama činjenica što je on oslobođen krivične odgovornosti, jest i dovoljan dokaz da su odluke KEK-a protivzakonite.

Međutim i pored činjenice što je Osnovni sud u parničnom postupku poništio odluke KEK-a, taj parnočni postupak se završio presudama Apelacionog i Vrhovnog suda kojim je tužbeni zahtev podnosioca zahteva odbijen kao neosnovan.

42. Upravo ta činjenica predstavlja osnov na osnovu koga podnosilac zahteva tvrdi povredu više članova Ustava, tačnije člana 24 [Jednakost pred zakonom], člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] i člana 54 [Sudska zaštita prava] Ustava, u vezi sa članom 6 stav 1 EKLJP.
43. Međutim, sagledavajući suštinu žalbennih navoda u zahtevu, Sud nalazi da podnosilac u suštini, jedino objašnjava povredu člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, dovodeći ih u vezi sa i) pravičnošću postupka pred Apelacionim i Vrhovnim sudom, sa ii) neravnopravnošću stranaka u postupku, kao i iii) dužinom trajanja postupka pred Vrhovnim sudom.
44. Sud zapaža da se u konkretnom slučaju radi o sporu građanskopravne prirode u kojem je podnosilac zahteva tražio poništenje protivzakonitih odluka KEK-a i povratak na radno mesto, te shodno tome podnosilac zahteva u predmetnom postupku uživa garancije prava na pravično suđenje iz člana 31 Ustava i člana 6. stav 1. EKLJP.
45. Imajući to u vidu Sud će u nastavku rešenja odvojeno analizirati pomenute navedne povrede u kontekstu člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP.

Navod podnosioca zahteva o pravičnosti sudskog postupka pred Apelacionim i Vrhovnim sudom

46. Sagledavajući ovaj navod podnosioca zahteva u odnosu na pravičnost sudskog postupka, Sud nalazi da se suština navodne povrede u postupku pred Apelacionim sudom temelji na činjenici, da je; a) Apelacioni sud presudom Ac.br. 2553/14, preinačio presudu prvostepenog suda, a da pri tome on nije uzeo u obzir činjenicu da je sat (merač) samo glasio na ime tužioca, dok je isti bio u posedu njegovog brata, i b) sama činjenica da je Osnovni sud u krivičnom postupku odbacio krivičnu prijavu protiv njega, jeste činjenica koju su Apelacioni sud i Vrhovni sud trebali da uzmu u obzir prilikom potvrđivanja pravičnosti odluke KEK-a o prestanku njegovog radnog odnosa.
47. Sud nalazi da podnosilac između ostalog u svojim navodima ukazuje na proizvoljno utvrđivanje činjeničnog stanja, proizvoljnu primenu materijalnog prava, što je dovelo u pitanju pravičnost postupka. U pogledu ovih navoda, Sud podseća da, prema praksi ESLJP i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije preispitivati zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primene prava (vidi ESLJP, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovne sudove u proceni činjenica i dokaza, već je zadatak redovnih sudova da ocene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je ispitati jesu li, eventualno,

povređena ili zanemarena ustavna prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te je li primena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminaciona.

48. Sud sagledavajući prvi navod podnosioca zahteva u vezi sa o pravičnošću sudskog postupka koji on dovodi u vezu sa delom obrazloženja Apelacionog suda, nalazi, da je Apelacioni sud u potpunosti adresirao sve bitne činjenice koje određuju ishod parničnog postupka, i to ne samo u kontekstu odgovornosti podnosioca kao lica na čije je ime sat odnosno merač utroška električne enrgije bio registrovan, već i u kontekstu neprimenljivsti samog rešenja Osnovnog suda kojim je odbačena krivična prijava KEK-a, podignuta protiv podnosioca zahteva, kao i samim pitanjem zakonitosti odluka KEK-a.
49. U prilog tome, Sud nalazi, da je Apelacioni sud u odgovoru na navod podnosioca zahteva o njegovoj odgovornosti zaključio: [...] *“pošto je tužilac bio zaposlen kod tužene, u položaju električara mreže, trebao je da bude svestan moguće posledice eventualne manipulacije sa meračom struje i nije trebao da istom dozvoli da preduzima određene radnje na meraču struje ili dozoli drugim licima da to čine. Čak i da je došlo do intervencije od strane drugih osoba, on je trebao da to prijavi kod tužene, jer je merač struje bio registrovan u njegovo ime”*.
50. Što se tiče navoda u odnosu na oslobađajuće rešenje Osnovnog suda u vezi sa krivičnom prijavom KEK-a, Apelacioni sud je zaključio; *“Oslobađanje od krivične odgovornosti, ne podrazumeva nužno oslobađanje i od disciplinskog postupka, jer disciplinske povrede ne moraju svakako biti krivičnog karaktera, ali dovoljno je da takve povrede predstavljaju povredu dužnosti, i koji su dovoljni razlozi za otkaz radnog odnosa, kao što je u ovom slučaju, bez potvrđivanja krivične odgovornosti.”*
51. Šta više, Sud primećuje da se Apelacioni sud bavio i pitanjem zakonitosti odluka KEK-a o prestanku njegovog radnog odnosa, pri čemu je i zaključio *“da je analizirajući pravni osnov i zakonske razloge utvrdio, da obaveštenje tužene o otkazu ugovora o radu tužiocu br.265, od 17.12.2010. godine, i odluka br.498, od 09.02.2011. godine, kojom je tužiocu odbijen prigovor uložen protiv obaveštenja o otkazu ugovora o radu, gledajući u zakonskom aspektu u skladu je sa uredbom UNMIK-a 2001/27, o osnovnom zakonu rada na Kosovu, primenljiv u trenutku utvrđivanja disciplinske povrede”*.
52. Sud takođe navode podnosioca zahteva o pravičnosti postupka pred Vrhovnim sudom smatra neosnovanim, i to iz činjenice što je Vrhovni sud u revizionom postupku detaljno sagleda žalbene navode podnosioca zahteva, kako u pogledu pitanja njegove odgovornosti u vezi sa spornim brojiom, pitanja oslobađajućeg rešena Osnovnog suda u vezi sa krivičnom odgovornošću, kao i po pitanju zakonitosti odluka KEK-a, pri čemu je i zaključio da *“pravo je poslodavca u smislu člana 11.2 Osnovnog zakona o radu (Uredba UNMIK-a 2001/27), da u jednostranom načinu raskine ugovor o radu sa zaposlenikom u slučaju ako utvrde da njegovo ponašanje šteti materijalnim– finansijskim interesima kao i reputaciju poslodavca.”*

53. Shodno tome, Sud sve ove navode podnosioca zahteva koje on dovodi u vezu sa pravičnošću sudskog postupka u kontekstu člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP, odbacuje kao neosnovane.

Navdi podnosioca zahteva o povredi principa ravnopravnosti stranaka u postupku

54. Što se tiče objašnjenja navoda podnosioca zahteva koje idu u prilogu povredi principa ravnopravnosti stranaka u postupku, Sud nalazi da podnosilac ovaj navod objašnjava na sledeći način: *“presudom od prvog stepena pa do trećeg stepena, meni su prekršena prava na pravičan sudski postupak, prekršeno je načelo „jednakosti oružja“, jer sud nije konkretno objasnio navode podnosioca”*.
55. Sud podseća da član 6. stav 1. EKLJP zahteva uspostavljanje pravične ravnoteže među stranama u postupku, tj. da postoji ravnopravnost strana u postupku. U vezi s tim, Sud ukazuje da, prema stavu ESLJP, princip ravnopravnosti strana znači da stranama u postupku mora biti data razumna mogućnost izlaganja svog predmeta, uključujući i iznošenje dokazne građe pod uslovima koji ih ne stavljaju u znatno podređen položaj u odnosu na protivnika (vidi presudu ESLJP, *Dombo Beheer B. V. protiv Holandije*, od 27. oktobra 1993. godine, serija A, broj 274).
56. S tim u vezi, Sud analizirajući parnični postupak podnosioca zahteva u kontekstu navoda o neravnopravnosti stranaka u postupku, zapaža da je podnosilac zahteva u parničnom postupku koji je vodio u cilju poništenja odluke br.948 Izvršnog direktora divizije mreže KEK-a od 07.februar 2011. godine, o prekidu radnog odnosa, imao priliku da se svojim navodima i argumentima suprotstavi drugoj strani, pod uslovima koji nisu podređeni u odnos na suprotnu stranu.
57. Šta više, evidentno je da je podnosilac zahteva tokom celokupnog trajanja parničnog postupka pred redovnim sudovima, kao glavni argumenat na osnovu koga je tražio poništenje odluke br.948 KEK-a, o prestanku radnog odnosa, činjenica da je on u krivičnom postupku oslobođen krivične odgovornosti koja mu se stavljala na teret, i da je to valjan osnov koji sudovi trebaju da uzmu prilikom odlučivanja o poništenju odluke br.948 KEK-a.
58. Međutim, iz spisa predmeta kao i odluka redovnih sudova, evidentno je da su redovni sudovi tretirali ovaj argumenat podnosioca zahteva kao i svu dokaznu građu koju je on, u prilog osnovanosti svog zahteva za poništenjem odluke br.948 izneo pred redovnim sudovima. Upravo u prilog glavnom navodu podnosioca zahteva, odgovor i zaljučak Apelacionog kao i Vrhovnog suda, a sa čime se slaže i ovaj Sud je glasio:

„[...]oslobođenje od krivične odgovornosti, ne podrazumeva nužno oslobađanje od disciplinskog postupka, jer disciplinske povrede ne moraju svakako biti krivičnog karaktera, ali dovoljno je da takve povrede predstavljaju povredu dužnosti, i koji su dovoljni razlozi za otkaz radnog odnosa, kao što je u ovom slučaju, bez potvrđivanja krivične odgovornosti.“

59. Šta više Sud nalazi da su takav stav Apelacioni sud i Vrhovni sud zauzeli na osnovu primenjive zakonske odredbe, člana 11.2 Unmik uredbe 2001/27, u kome se na jasan način predviđa da „*Ugovor o radu poslavac raskida ako zaposleni ozbiljno povredi obaveze iz radnog odnosa ili ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način*”.
60. Sud je mišljenja da nije dovoljno da se podnosilac zahteva samo pozove na povredu principa ravnopravnosti stranaka u postupku, samo iz činjenice jer smatra da „*sud nije konkretno objasnio navode podnosioca*.” Pri tome ne pružajući valjane argumente koji bi išli u prilog osnovanosti tih navoda.
61. Shodno navedenom Sud smatra da ovakvim navodima podnosilac zahteva nije dovedeno u pitanje poštovanje principa ravnopravnosti strana iz člana 6. stav 1. EKLJP, shodno tome ove navode Sud odbacuje kao neosnovane.

Navodi podnosioca zahteva u vezi sa dužinom trajanja sudskog postupka pred Vrhovnim sudom

62. Sud nalazi da se suština navoda podnosioca zahteva u vezi sa dužinom trajanja postupka pred Vrhovnim sudom zasniva na činjenici, da je zahtev za reviziju Vrhovnom sudu podneo 03.decembra 2018. godine, a da je on presudu doneo posle 2 godine, što samo po sebi predstavlja dug vremenski period. Vrhovni sud je trebao, po navodima podnosioca „*da odluči u kratkom periodu, jer se radi o radnom sporu*”.
63. Sud podseća, da se shodno praksi ESLJP, razumnost dužine trajanja postupka treba ocenjivati u okviru okolnosti pojedinačnog predmeta, vodeći računa o kriterijima uspostavljenim praksom ESLJP, a naročito o složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna pravna stvar ima za podnosioca (vidi ESLJP, *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. februara 2002. godine, Izveštaj broj 2002-I, stav 38).
64. Međutim, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja pred Vrhovnim sudom, kako u formalnom tako i u materijalnom smislu, uključujući i proceduralne korake koji su bili neophodni da se preduzmu u cilju donošenja pravične odluke, Sud je mišljenja da se vremenski rok od nešto više od 24 meseci u kome je Vrhovni sud doneo odluku, ne može smatrati neopravdano dugim, te shodno tome smatra da nije došlo do povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP u odnosu na navod podnosioca zahteva o dužini trajanja postupka pred Vrhovnim sudom.
65. Stoga, Sud zaključuje da se navodi podnosioca zahteva o povredi članova 31 Ustava u celini trebaju proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovani jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju (ii) „očigledni ili evidentni nedostatak povrede”. Prema tome, ovi navodi su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

Navodi o povredama člana 24, člana 46, i člana 54 Ustava

66. Što se tiče povreda prava zagaranтовanih članovima, 24,46 i 54 Ustava, Sud podseća da prema uspostavljenoj sudskoj praksi ESLJP-a, Sud proglašava zahtev neprihvatljivim kao očigledno neosnovan u skladu sa kriterijumom (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi kada se ispuni jedan od dva karakteristična uslova, i to;
- a) kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta to sasvim očigledno (vidi: u tom smislu, predmet ESLJP-a Trofimchuk protiv Ukrajine (odluka) br. 4241/03 od 31. maja 2005. godine, vidi, takođe, Baillard protiv Francuske (odluka) br. 6032/04 od 25. septembra 2008. godine);*
- b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj KI166/20, podnosilac Ministarstvo rada i socijalne zaštite, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 42)*
67. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je samo naveo povrede članova 24,46 i 54 Ustava, međutim podnosilac dalje u zahtevu ne pružaja detaljnije obrazloženje kako je došlo do povrede ovih članova.
68. Povodom ovih navoda, Sud primećuje da podnosilac zahteva samo pominje relevantne članove, ali ne razrađuje dodatno kako i zašto je došlo do povrede ovih relevantnog člana Ustava. Sud podseća da je on dosledno isticao da samo pozivanje na članove Ustava i EKLJP i njihovo pominjanje nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva treba da osiguraju obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, u ovom kontekstu, predmete KI175/20, citiran gore, stav 81 KI166/20 citiran gore stav 52 KI 04/21 citiran gore stav 38- 39).
69. Shodno tome, Sud utvrđuje da što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi prava koja su zagaranтовana članovima 24,46 i 54 Ustava, Sud zaključuje da se zahtev treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi jer je podnosilac zahteva jednostavno naveo jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene. Samim tim, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39.

Zahtev za održavanjem javne rasprave

70. Sud je pored ostalih navoda u zahtevu primetio da podnosilac traži i održavanje javne sednice, a da pri tome nije obrazložio zahtev.
71. U tom smislu, Sud se poziva na član 20. Zakona:
- “1. Ustavni sud donosi odluku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave.*
- 2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta.“*
72. Sud primećuje da podnosilac u zahtevu nema navode kojima opravdava ovaj zahtev.
73. Sud smatra da su dokazi koji se nalaze u zahtevu dovoljni da odluči o ovom slučaju u skladu sa tekstom člana 20, stav 2 Zakona (vidi, mutatis mutandis, slučaj Ustavnog suda br. KI34/17, podnosilac zahteva: *Valdete Daka*, presuda od 12. juna 2017. godine, stavovi 108-110).
74. Prema tome, odbija se zahtev podnosioca da se održi usmena rasprava kao neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.1. i 7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 39. (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 20. januara 2022. godine, je većinom glasova,

ODLUČIO

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za održavanje javne sednice
- III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatić

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka Nimani